

Limes – 2020

*A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve*

*Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II*

*Scientific Bulletin
of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

ISSN 2411-4081

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ

LIMES

Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ

2020
Випуск VII
Том 2

Берегове–Ужгород
2020

Науковий вісник «LIMES» засновано у 2014 році та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ. У науковому віснику публікуються наукові статті викладачів та студентів Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ, а також дослідження українських та іноземних учених угорською, українською та англійською мовами. Цей том об'єднує праці з історії, етнографії, мовознавства, педагогіки та соціальної географії.

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ №20762-10562Р від 08.05.2014 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ (протокол №1 від 10.02.2020 р.)

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Льдіко Орос, кандидат педагогічних наук (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

ВІДПОВІДАЛЬНІ РЕДАКТОРИ:

Мелінда Орбан та Олександр Добош (видавничий відділ, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Адальберт Бовді, доктор фізико-математичних наук, професор (кафедра математики та інформатики, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Адальберт Рац, доктор філософії з природничих наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Бейла Надь, кандидат біологічних наук, доцент (кафедра біології та хімії, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Віра Протопопова, доктор біологічних наук, професор (кафедра біології та хімії, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Емьовке Бергхауер-Олас, доктор філософії з галузі соціальні та поведінкові науки (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Золтан Кормочі, доктор філософії з галузі філологічні науки (відділення угорської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Золтан-Шандор Варга, доктор біологічних наук, професор-емерит (кафедра еволюційної зоології та біології людини, Дебреценський університет), Ібоя Самборовскі-Нодь, кандидат історичних наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Ілона Лехнер, доктор філософії з галузі філологічні науки (відділення англійської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Йосип Молнар, кандидат географічних наук (кафедра географії та туризму, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Катерина Дудич, доктор філософії з галузі філологічні науки (відділення угорської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Лорант-Денеши Давід, габілітований доктор у галузі «регіональні науки», професор (Інститут економіки та розвитку регіонів, Університет ім. Святого Іштвана), Маргарета Кейс, кандидат історичних наук (відділення угорської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Марія Ген, кандидат біологічних наук, габілітований доктор у галузі «науки про довкілля» (кафедра ботаніки, Університет ім. Святого Іштвана), Олександр Бергхауер, кандидат географічних наук (кафедра географії та туризму, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Олена Біда, доктор педагогічних наук, професор (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Роберт Бачо, доктор економічних наук, професор (кафедра обліку і аудиту, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Тетяна Чонка, кандидат філологічних наук (відділення української філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Томаш Врабель, кандидат філологічних наук, доцент (відділення англійської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Юдіта Павлович, кандидат педагогічних наук (відділення української філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Юрій Жиуці, доктор технічних наук, професор (кафедра математики та інформатики, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Юрій Чотарі, кандидат історичних наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВИПУСК:

Василь Брензович, кандидат історичних наук (Благодійний фонд за ЗУІ)

ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: *Мелінда Орбан та Олександр Добош*

ВЕРСТКА: *Вікторія Товтін*

КОРЕКТУРА: *Льдіко Гріца-Варцаба, Олександр Кордонець та Томаш Врабель*

ДИЗАЙН ОБКЛАДИНКИ: *Ласло Вездєл*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр «Опацої Черє Янош» при ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ*

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Друк наукового вісника здійснено за підтримки уряду Угорщини.

Засновник: Благодійний фонд Закарпатського угорського педагогічного інституту (від 2016 року Благодійний фонд За Закарпатський угорський інститут)

Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ (Адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Веб-сторінка: www.kmf.uz.ua Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua Тел.: (00 380-3141) 4-28-29) та ТОВ «РІК-У» (Адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88000. Електронна пошта: print@rik.com.ua)

Поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

© Автори, 2020

© Редактори, 2020

ISSN 2411-4081

UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA
II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

LIMES

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve

2020
VII. évfolyam
2. kötet

Beregszász–Ungvár
2020

A LIMES című tudományos évkönyv 2014-ben alapított és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsának határozata alapján jelenik meg. A tudományos évkönyv a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanárainak, hallgatóinak munkáit, valamint ukrainjai és külföldi tudósok magyar, ukrán és angol nyelvű tanulmányait adja közre. A LIMES jelen kötete a történet-, a néprajz-, a nyelv- és a neveléstudomány, valamint a társadalomföldrajz különböző területeit öleli fel.

Nyomatott tömegtájékoztatói eszközök állami nyilvántartásának igazolása:

széria: KB № 20762-10562P; kiadta: Ukrajna Állami Nyilvántartási Szolgálat 2014.05.08-án.

Kiadásra javasolta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa (2020.02.10., 1. számú jegyzőkönyv).

FŐSZERKESZTŐ:

dr. Orosz Ildikó, PhD (Pedagógia és Pszichológia Tanszék, II. RF KMF)

FELELŐS SZERKESZTŐK:

Dobos Sándor és Orbán Melinda (Kiadói Részleg, II. RF KMF)

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

prof. dr. Bacsó Róbert, a közgazdaság-tudományok doktora (Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RF KMF), dr. Berghauer Sándor, PhD (Földtudományi és Turizmus Tanszék, II. RF KMF), dr. Berghauer-Olasz Emőke, PhD (Pedagógia és Pszichológia Tanszék, II. RF KMF), prof. dr. Bódi Béla, a fizika- és matematikatudományok doktora (Matematika és Informatika Tanszék, II. RF KMF), prof. dr. Bida Olena, a neveléstudományok doktora (Pedagógia és Pszichológia Tanszék, II. RF KMF), dr. Csatáry György, PhD (Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék, II. RF KMF), dr. Csonka Tetyána, a nyelvtudományok kandidátusa (Ukrán Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), prof. dr. habil. Dávid Lóránt Dénes (Regionális Gazdaságtani és Vidékfejlesztési Intézet, Szent István Egyetem), dr. Dudics Katalin, PhD (Magyar Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), dr. habil. Höhn Mária, a biológiai tudományok kandidátusa (Növénytan Tanszék, Szent István Egyetem), dr. Karmacs Zoltán, PhD (Magyar Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), dr. Kész Margit, PhD (Magyar Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), dr. Lechner Ilona, PhD (Angol Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), dr. Molnár József, PhD (Földtudományi és Turizmus Tanszék, II. RF KMF), dr. Nagy Béla, a biológiai tudományok kandidátusa, docens (Biológia és Kémia Tanszék, II. RF KMF), dr. Pavlovics Judit, a neveléstudományok kandidátusa (Ukrán Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), prof. dr. Protopopova Vira, a biológiai tudományok doktora (Biológia és Kémia Tanszék, II. RF KMF), dr. Rác Béla, PhD (Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék, II. RF KMF), Szamborovszkyné dr. Nagy Ibolya, PhD (Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék, II. RF KMF), prof. dr. Varga Zoltán Sándor, a biológiai tudományok doktora, professor emeritus (Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék, Debreceni Egyetem), dr. Vrabély Tamás, a nyelvtudományok kandidátusa, docens (Angol Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), prof. dr. Zsigic György, a műszaki tudományok doktora (Matematika és Informatika Tanszék, II. RF KMF)

A KIADÁSÉRT FELEL:

dr. Brenzovics László, PhD (Kárpátaljai Magyar Főiskoláért Jótékonyági Alapítvány)

MŰSZAKI SZERKESZTÉS: *Dobos Sándor és Orbán Melinda*

TÖRDELÉS: *Tótin Viktória*

KORREKTÚRA: *Gricza-Varcaba Ildikó, Kordonec Olekszandr és Vrabély Tamás*

BORÍTÓTERV: *Vezsdel László*

ETO-BESOROLÁS: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A tudományos évkönyv megjelenését Magyarország Kormánya támogatta.

Alapító: Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola Jótékonyági Alapítványa (2016-tól Kárpátaljai Magyar Főiskoláért Jótékonyági Alapítvány)

Kiadó: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (Cím: 90 202 Beregszász, Kossuth tér 6. Honlap: www.kmf.uz.ua E-mail: foiskola@kmf.uz.ua Tel.: (00 380-3141) 4-28-29) és a „RIK-U” Kft. (Cím: 88 000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua)

Nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.

© A szerzők, 2020

© A szerkesztők, 2020

ISSN 2411-4081

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
FERENC RÁKÓCZI II TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN COLLEGE
OF HIGHER EDUCATION

LIMES

Scientific Bulletin
of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education

2020
Issue VII
Volume 2

Berehove–Uzhhorod
2020

UDC 001.89(058)

L 67

The scientific bulletin "LIMES" was established in 2014 and is published according to the resolution of the Academic Council of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education. The scientific bulletin publishes the academic studies of students and teachers of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, as well as academic articles of researchers from Ukraine and abroad in Hungarian, Ukrainian and English languages. The given volume of "LIMES" contains academic studies and articles in History, Ethnography, Philology, Pedagogy and Human Geography.

**Certificate of State Registration of Printed Mass Media, Series KB, No. 20762-10562P,
Issued by the State Registration Service of Ukraine on the 8th of May, 2014**

*Recommended to publication by the Academic Council of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian
Hungarian College of Higher Education, record No.1 of February 10, 2020*

EDITOR-IN-CHIEF:

Ildikó Orosz, PhD (Department of Pedagogy and Psychology, Transcarpathian Hungarian College)

MANAGING EDITORS:

Melinda Orbán and Sándor Dobos (Publishing Department, Transcarpathian Hungarian College)

EDITORIAL BOARD:

Béla Bódi, D.Sc. in Physics and Mathematics, professor (Department of Mathematics and Computer Science, Transcarpathian Hungarian College), *Béla Nagy, C.Sc. in Biology, associate professor* (Department of Biology and Chemistry, Transcarpathian Hungarian College), *Béla Rácz, PhD* (Department of History and Social Sciences, Transcarpathian Hungarian College), *Emőke Berghauer-Olasz, PhD* (Department of Pedagogy and Psychology, Transcarpathian Hungarian College), *György Csatóry, PhD* (Department of History and Social Sciences, Transcarpathian Hungarian College), *Ibolya Szamborovszky-Nagy, PhD* (Department of History and Social Sciences, Transcarpathian Hungarian College), *Ilona Lechner, PhD* (English Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College), *József Molnár, PhD* (Department of Geography and Tourism, Transcarpathian Hungarian College), *Judit Pavlovics, C.Sc. in Pedagogy* (Ukrainian Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College), *Katalin Dudics, PhD* (Hungarian Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College), *Lóránt Dénes Dávid, PhD, Dr. habil, professor* (Institute of Regional Economics and Rural Development, Szent István University), *Margit Kész, PhD* (Hungarian Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College), *Mária Höhn, C.Sc. in Biology, Dr. habil* (Department of Botany, Szent István University), *Olena Bida, D.Sc. in Pedagogy, professor* (Department of Pedagogy and Psychology, Transcarpathian Hungarian College), *Róbert Bacsó, D.Sc. in Economics, professor* (Department of Accounting and Auditing, Transcarpathian Hungarian College), *Sándor Berghauer, PhD* (Department of Geography and Tourism, Transcarpathian Hungarian College), *Tamás Vrabely, C.Sc. in Philology, associate professor* (English Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College), *Tetyána Csonka, C.Sc. in Philology* (Ukrainian Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College), *Vira Protopopova, D.Sc. in Biology, professor* (Department of Biology and Chemistry, Transcarpathian Hungarian College), *Yurij Zhiguts, D.Sc. in Technical Sciences, professor* (Department of Mathematics and Computer Science, Transcarpathian Hungarian College), *Zoltán Sándor Varga, D.Sc. in Biology, professor emeritus* (Department of Evolutionary Zoology and Human Biology, University of Debrecen), *Zoltán Karmacs, PhD* (Hungarian Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College)

RESPONSIBLE FOR PUBLISHING:

László Brenzovics, PhD (Charitable Foundation "In support of the Transcarpathian Hungarian College")

TECHNICAL EDITING: *Melinda Orbán and Sándor Dobos*

PAGE PROOF: *Viktória Tótin*

PROOF-READING: *Ildikó Gricza-Varcaba, Oleksandr Kordonec and Tamás Vrabely*

COVER DESIGN: *László Vezsdel*

UNIVERSAL DECIMAL CLASSIFICATION (UDC): *Apáczai Csere János Library of Transcarpathian Hungarian College*

Authors are responsible for the content of academic studies and articles.

The publication of the scientific bulletin is sponsored by the government of Hungary.

Founder: Charitable Foundation of Transcarpathian Hungarian Pedagogical College (after 2016 Charitable Foundation "In support of the Transcarpathian Hungarian College")

Publishing: Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (Address: Kossuth square 6, 90202 Berehove, Ukraine. Website: www.kmf.uz.ua E-mail: foiskola@kmf.uz.ua Tel.: (00 380-3141) 4-28-29) and "RIK-U" LLC (Address: Gagarin Street 36, 88000 Uzhhorod, Ukraine. E-mail: print@rik.com.ua)

Printing: „RIK-U” LLC.

© The Authors, 2020

© The Editors, 2020

ISSN 2411-4081

© Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2020

Зміст

<i>Ганга Андраш</i> : Делікатна мрія (від)будови угорської нації	15
<i>Чобо Б. Штенге</i> : Доля оператора. Смерть Петра Лисюка в Хусті 14 березня 1939 року	27
<i>Чобо Б. Штенге</i> : Джерела про концентраційний табір «Думен», що функціонував за режиму А.Волошина в 1938-1939 роках	39
<i>Роберт Бачо</i> : Орден Василян на Закарпатті з початку появи до початку ХХ століття.....	49
<i>Олександра Боднар – Жужанна Варга</i> : Жінки-селянки після колективізації (перші результати порівняльних досліджень Закарпаття та Угорщини).....	63
<i>Оксана Ферков</i> : До питання про локалізацію середньовічних монастирів паулінів на території сучасного Закарпаття (за матеріалами писемних джерел та топоніміки).....	81
<i>Іштван Шандор</i> : Зображення репресивної радянської системи у новелі Ласла Балли «Осінні берези»	99
<i>Роберт Варга</i> : Жандармерія Ужанського комітату у 1881–1914 роках.....	111
* * *	
<i>Адель Гал</i> : Диктування пісень та їх тексти на відспівуваннях (заупокійних молитвах) та похоронах.....	137
* * *	
<i>Іштван Янк</i> : Мовна дискримінація і упередження стосовно угорських вчителів Закарпаття	143
<i>Аніта Марку</i> : Думка педагогів, що викладають угорську як іноземну мову, про стан викладання угорської мови на Закарпатті.....	171
<i>Габрієлла Томазі – Тімеа Томазі</i> : Вплив налагоджених зв'язків та наданої підтримки на вивчення та збереження в діаспорі угорської мови: приклади Бразилії та Чилі.....	183
<i>Еніке Товт-Орос</i> : Віртуальний мовний ландшафт органів місцевого самоврядування Берегівського району	199
<i>Крістіан Вароді</i> : Можливі способи використання цифрових технологій та Інтернету при вивченні англійської мови	209

* * *

Елек Густі: Вплив мультимедійних засобів на культуру навчання студентів 225

Ілона Густі: Використання завдань з моніторингу у процесі підготовки вчителів англійської мови 237

Бейло Нодь – Крістіан Берец – Тібор Нодь – Бейло Балог: Вплив науково-дослідної роботи на розвиток природознавчої компетентності учнів 249

* * *

Мирослав Дністряньський – Наталія Дністряньська: Вплив різноспрямованих міграційних рухів на формування етнографічних відмінностей населення Українських Карпат 267

* * *

Календар подій (2019/2020 навчальний рік) 279

Tartalom

<i>András Hanga: A magyar nemzet(újja)építés kényes ábrándja.....</i>	15
<i>B. Stenge Csaba: Az operatőr végzete. Peter Liszjuk halála Huszton 1939. március 14-én.....</i>	27
<i>B. Stenge Csaba: Források a Volosin-rezsim 1938–1939-ben működő Dumehegy koncentrációs táboráról.....</i>	39
<i>Bacsó Róbert: A bazilita szerzetesrend tevékenysége Kárpátalján a kezdetektől a XX. század elejéig .....</i>	49
<i>Bodnár Alexandra – Varga Zsuzsanna: Falusi nők a kollektivizálás után (Egy kárpátaljai és magyarországi összehasonlítás első eredményei) .....</i>	63
<i>Ferkó Okszána: A mai Kárpátalja területén egykor működő középkori pálos kolostorok lokalizálásának kérdéséhez (írott források és helynevek alapján).....</i>	81
<i>Sándor István: A szovjet megtorló hatalom ábrázolása Balla László „Őszi nyárfák” című művében.....</i>	99
<i>Varga Róbert: Ung vármegye csendőrsége 1881–1914 között.....</i>	111
* * *	
<i>Gál Adél: Az énekdiktálás és annak szövegei temetések és virrasztások alkalmával.....</i>	137
* * *	
<i>Jánk István: Nyelvi diszkrimináció és előítéletesség kárpátaljai magyartanároknál.....</i>	143
<i>Márku Anita: A magyart mint idegen nyelvet oktató tanárok véleménye a MID-oktatásról Kárpátalján.....</i>	171
<i>Thomázy Gabriella – Thomázy Timea: A kapcsolattartás és a támogatás hatása a diaszpórában élők magyar nyelvoktatására és nyelvmegőrzésére – Brazília és Chile. Esettanulmány.....</i>	183
<i>Tóth-Orosz Enikő: A beregszászi járási önkormányzatok virtuális nyelvi tájképe .....</i>	199
<i>Várad Krisztián: A digitális technológiák és az internet használatának lehetséges módjai az angol nyelv oktatásában.....</i>	209
* * *	
<i>Huszi Elek: A multimédiás eszközök hatása a diákok tanulási kultúrájára .....</i>	225
<i>Huszi Ilona: Megfigyelési feladatok használata az angoltanárképzésben.....</i>	237

<i>Nagy Béla – Berecz Krisztián – Nagy Tibor – Balogh Béla: A diákkutatás és kísérletezés hatása a tanulók természettudományos érdeklődésének és kompetenciájának fejlődésére</i>	249
---	-----

* * *

<i>Dnyisztrjanszkij Miroszlav – Dnyisztrjanszka Natalija: A többirányú migrációs mozgások hatása az Ukrán-Kárpátok etnográfiai különbségeinek kialakulására</i>	267
---	-----

* * *

Eseménynaptár (2019/2020-as tanév).....	279
---	-----

Contents

<i>Hanga András: A Dangerous Dream in (Re)building the Hungarian Nation</i>	15
<i>Csaba B. Stenge: Demise of the Cameraman. The Death of Peter Lysiuk in Khust on 14 March 1939</i>	27
<i>Csaba B. Stenge: Sources about the Voloshyn Regime's Concentration Camp at Dumen Hill in 1938–1939</i>	39
<i>Róbert Bacsó: The Basilite Monastic Order in Transcarpathia from the Beginning to the Beginning of the 20th Century</i>	49
<i>Alexandra Bodnár – Zsuzsanna Varga: Village Women after Collectivisation (The First Results of Comparative Research between Transcarpathia and Hungary)</i>	63
<i>Oksana Ferkov: On the Issue of Localization of the Medieval Monasteries of Pauline Order on the Territory of Modern Zakarpattia Region (Based on the Materials of Written Sources and Toponymics)</i>	81
<i>István Sándor: The Depiction of Soviet Retaliatory Power in László Balla's “Autumn Poplar Trees”</i>	99
<i>Róbert Varga: Ung County Gendarmerie in 1881–1914</i>	111
* * *	
<i>Adél Gál: The Texts of Funerals and Vigilances – the Song-Dictation</i>	137
* * *	
<i>István Jánk: Language Discrimination and Prejudice of Teachers of Hungarian in Transcarpathia</i>	143
<i>Anita Márku: The Opinion of In-Service Teachers of Hungarian as a Foreign Language on Teaching Hungarian as a FL in Transcarpathia</i>	171
<i>Gabriella Thomázy – Tímea Thomázy: The Impact of Liaison and Support on the Teaching of Hungarian and Language Maintenance in the Diaspora: A Case Study of Brazil and Chile</i>	183
<i>Enikő Tóth-Orosz: The Virtual Linguistic Landscape of Local Self-Governments in Berehove District</i>	199
<i>Krisztián Váradi: Possible Ways of Integrating Digital Technologies and the Internet into EFL Instruction</i>	209

* * *

Elek Huszti: The Influence of Multimedia Devices on the Students' Study Culture.....	225
Ilona Huszti: Using Observation Tasks in English Teacher Training	237
Béla Nagy – Krisztián Berecz – Tibor Nagy – Béla Balogh: The Impact of Student Research and Experiments on the Improvement of Their Scientific Interest and Competence.....	249

* * *

Miroslav Dnistryanskyi – Nataliya Dnistryanska: Effects of Multidirectional Migra- tion Movements in the Formation of Ethnographic Differences of the Popula- tion of the Ukrainian Carpathians	267
---	-----

* * *

Events Calendar (2019/2020 academic year)	279
---	-----

A beregszászi járási önkormányzatok virtuális nyelvi tájképe**

Rezümé. Napjainkban a leghatékonyabban és leggyorsabban az interneten keresztül juttathatjuk el a különböző információkat a nagyközönség felé. A korigény megkövetelné, hogy az önkormányzatok a világhálóban rejlő lehetőségeket kihasználva is tartsák a kapcsolatot az állampolgárokkal. Mindehhez legcélravezetőbb a saját, hivatalos honlap működtetése lenne. Tanulmányomban azt szeretném bemutatni, hogy Kárpátalja Beregszászi járásának azon önkormányzatai, melyek területén a magyar anyanyelv beszélői elérik a 10%-ot, rendelkeznek-e hivatalos honlappal, s ha igen, azokon milyen nyelven (nyelveken) jelennek meg a különböző tartalmak, közérdekű információk.

Kulcsszavak: önkormányzat, internet, nyelvi tájkép

Резюме. На сьогодні найефективнішим та найшвидшим способом передачі інформації громадськості є Інтернет. Життя вимагає від органів місцевого самоврядування підтримувати зв'язок із громадянами, користуючись можливостями, які надає всесвітня мережа. Найкращий спосіб зробити це – запустити власний офіційний веб-сайт. У дослідженні зроблено спробу розкрити, чи мають офіційний веб-сайт органи місцевого самоврядування Берегівського району, на території яких носії угорської мови досягають 10%, і якщо так, то якими мовами подається різноманітний зміст та інформація суспільного характеру.

Ключові слова: мовний ландшафт, Інтернет, самоврядування

Abstract. Nowadays, the fastest and easiest way of transmitting information to masses is via the Internet. By popular demand it would be favourable for councils to try to keep in touch with citizens on the Internet too, taking advantage of the potential of what the World Wide Web can offer. The most effective way would be the maintenance of an official website of their own. In my paper, I would like to outline whether the local self-governments in Beregove district in Transcarpathia, where the ratio of Hungarian native speakers reaches 10%, have an official website, and if so, what language(s) the content and public information are published in.

Keywords: self-government, internet, linguistic landscape

1. Napjainkban a leghatékonyabban és leggyorsabban az interneten keresztül juttathatjuk el a különböző információkat a nagyközönség felé. A korigény megkövetelné, hogy az önkormányzatok a világhálóban rejlő lehetőségeket kihasználva is tartsák a kapcsolatot az állampolgárokkal. Mindehhez legcélravezetőbb a saját, hivatalos honlap működtetése lenne.

* Doktorjelölt, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Nyelvtudományi Doktori Iskola; kutató, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont. * Кандидат на звання доктора, Науковий університет імені Лоранда Етвеша; дослідник, Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II, Науково-дослідний центр імені Антала Годинки.

* PhD candidate, Eötvös Loránd University, Doctoral School of Linguistics; researcher, Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Antal Hodinka Linguistics Research Center. E-mail: toth.eniko14@gmail.com

** A tanulmány az Emberi Erőforrások Minisztériuma ÚNKP-18-3 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának támogatásával készült.

A nyilvános információhoz való hozzáférésről¹ szóló ukrainai törvény előírja, hogy az államhatalmi szerveknek, helyi önkormányzatoknak mely információkat kell kötelezően közzétenniük többek között hivatalos weblapjaikon is: például határozataikat, a soron következő ülésen megvitatásra váró határozatok tervezetét, napirendi pontjait, a polgármester vagyonyilatkozatát, az önkormányzat postai és elektronikus elérhetőségét, stb. A kijevi Politikai Tanulmányok és Elemzések Központja² nevet viselő intézet Ukrajna-szerte nyomon követi a hivatalos weboldalakot, azt méri fel, hogy az önkormányzatok eleget tesznek-e a nyilvános információhoz való hozzáférésről szóló törvényben foglaltaknak. Kárpátaljai városok honlapját is vizsgálták, azt nézték meg, hogy postai és elektronikus elérhetőségeik fel vannak-e tüntetve honlapjukon. A vizsgálat során kiderült, hogy csak Ungvár és Huszt városának weblapjai felelnek meg a törvényben előírtaknak.³

A felvidéki⁴ és erdélyi⁵ példákat követve kutatásom során azt vizsgáltam, hogy azok a beregszászi járási közigazgatási egységek, ahol a magyar nyelv regionális státusszal bír, rendelkeznek-e hivatalos honlappal, s ha igen, azokon milyen nyelven (nyelveken) jelennek meg a különböző tartalmak, közérdekű információk. Az önkormányzati honlapok vizsgálata révén nyomon követhetjük, milyen mértékben tesznek eleget a jogszabálynak a képviselő-testületek és az önkormányzati hivatalok, azaz határozataikat, közérdekű információikat az államnyelv mellett magyar nyelven is elérhetővé teszik-e. Emellett megvizsgáltam, hogy az adott honlapok megjelennek-e a közösségi fórumokon: van-e olyan fül, hogy a honlapon olvasható tartalmat meg lehet osztani Facebookon, vagy el lehet küldeni e-mailben egy címzettnek, van-e az adott közigazgatási egységnek Facebook-profilja, s ha igen, ott milyen nyelven jelennek meg a hírek, információk.

A honlapok áttekintése lehetőséget adott arra, hogy megvizsgáljam, a 2012–2018 között hatályos nyelvtörvényben foglaltaknak eleget tettek-e az önkormányzatok, államigazgatási hivatalok, azaz magyar nyelven is elérhetővé tették-e határozataikat, a tanácsulések napirendi pontjait.

¹ Ukránul: Про доступ до публічної інформації. A törvény szövegét lásd: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (Дата звернення: 2018.10.22.).

² Ukránul: Центру політичних студій та аналітики. Honlapjukat lásd: <http://www.cpsa.org.ua/analitika/> (Дата звернення: 2018.10.22.).

³ «Знати, щоб діяти», інформаційний портал. http://access-info.org.ua/news/na_skilki_miski_radi_chernivetskoji_ta_zakarpatskoji_oblastej_projshli_perevirku_na_dostupnist_gromadjanam/ (Дата звернення: 2018.10.22.).

⁴ A felvidéki felmérés eredményeit lásd: <http://www.onkormanyzas.sk/figyelo113.html> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

⁵ Az erdélyi felmérés eredményei a Nemzetpolitikai Kutatóintézet által 2015. február 19-én rendezett Nyelv(használat) a gyakorlatban című tanácskozáson került bemutatásra Toró Tibor, a Sapientia Erdélyi Tudományegyetem kutatója előadásában. A konferenciáról lásd: <http://www.nyest.hu/hirek/nyelv-hasznalat-a-gyakorlatban> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

A 2012 és 2018 között hatályban lévő nyelvtörvény⁶ értelmében azokon a közigazgatási egységeken belül, ahol a jogszabály hatálya alá tartozó 18 regionális vagy kisebbségi nyelv anyanyelvi beszélőink aránya a legutóbbi hivatalos census alapján eléri a 10%-os arányt, az önkormányzatoknak kötelezően és automatikusan biztosítaniuk kellett például azt, hogy a határozataikat az államnyelv mellett kisebbségi nyelven is közzéteszik (Beregszászi–Cserniczkó–Ferenc 2014; Cserniczkó 2014; Cserniczkó–Fedinec 2015a; 2015b; Tóth–Cserniczkó 2014).

2018 februárjában az Alkotmánybíróság № 2-p/2018. számú határozatában formai és procedurális okokra hivatkozva egyértelműen kimondják, hogy *Ukrajna törvénye az állami nyelvpolitika alapjairól* nem felel meg *Ukrajna Alkotmányának*, tehát alkotmányellenes; a nyelvtörvény a döntés következtében a határozat elfogadásának napjától (azaz 2018. február 28-tól) már nem hatályos.⁷ A törvény megsemmisítésével 2019 májusáig nem volt érvényben olyan jogszabály, amely az országban kimondottan a nyelvhasználatot szabályozná.⁸

2. A kutatás helyszínei Kárpátalja Beregszászi járásának települései voltak. A választás azért esett erre a járásra, mert az egyetlen olyan, települési szintnél magasabb közigazgatási egység Ukrajnában, ahol a magyar nemzetiségűek és anyanyelvűek abszolút többséget alkotnak. A 2001-es népszámlálási adatok alapján a vizsgálat helyszínéül választott Beregszászi járás lakosságának 76,1%-a magyar nemzetiségűnek (Molnár–Molnár 2005: 27), 80,23%-a magyar anyanyelvűnek (Beregszászi–Cserniczkó–Ferenc 2014: 12) vallotta magát. A járáshoz a megyei alárendeltségű Beregszász városa (az önkormányzathoz tartozik Tasnád község is) mellett egy városi típusú település, valamint 30 falusi önkormányzat (összesen 42 település) tartozik.⁹ A 30 falusi önkormányzathoz 29-ben a magyar anyanyelvű lakosság aránya meghaladja a 10%-ot.

3. Járási szinten kétféle hivatalos honlappal találkozhatunk: a Beregszászi Járási Tanács, valamint a Beregszászi Járási Állami Közigazgatási Hivatal hivatalos weboldalával.

⁶ A törvény eredeti szövegét lásd: Закон України Про засади державної мовної політики. Документ 5029-17. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5029-17> (Дата звернення: 2018.10.22.). A nem hivatalos magyar nyelvű fordítás szövegét lásd: Fedinec – Cserniczkó 2012: 568–588; Beregszászi – Cserniczkó – Ferenc 2014: 60–100; http://www.kmmi.org.ua/news?menu_id=2&ar_id=506 (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

⁷ Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont: <http://hodinkaintezet.uz.ua/nem-tartalom-hanem-forma-elmeszelte-az-alkotmanybirosag-2012-es-nyelvtorvenyt/> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

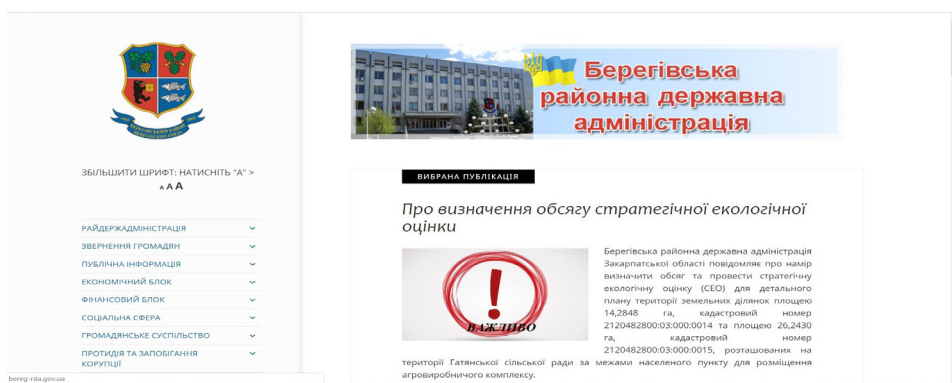
⁸ Kárpátalja.ma hírportál: http://www.karpatalja.ma/karpatalja/nezopont/az-ukran-nyelvtorveny-ervenytelenitese-megszuntette-a-kisebbségi-anyanyelvhasznalat-jogat-a-gyakorlatban/?fbclid=IwAR2py1mbXp-85z_Uzlu_xj67z8OPDE5lwZKZgSkL-JCe0o3B_g6zUfdTgZM (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

⁹ Закарпатська обласна рада: <http://zakarpattya.gov.ua/zakarpattya/adm-ter-podil/> (Дата звернення: 2018.10.22.).

A közigazgatási hivatal¹⁰ honlapfelülete 2018 májusában megváltozott. A korábbi és jelenlegi felület között jelentős eltérések vannak. A korábbi változatnál minimálisan előfordulnak magyar nyelven közzétett hírek, felhívások, ezzel szemben a megújult weboldal kizárólag csak ukrán nyelvű (1. kép).

A közigazgatási hivatal közösségi oldalán¹¹ megjelenő hírek nagy része szintén csak államnyelven jelenik meg, ugyanakkor a magyar vonatkozású nemzeti és egyházi ünnepek alkalmából magyar nyelven köszöntik a járás magyarajkú lakosságát. Az oldalon előfordul néhány kétnyelvű (ukrán–magyar) bejegyzés is, de ez az oldal egészét nézve, elenyésző mennyiségű.

1. kép. Beregszászi Járási Állami Közigazgatási Hivatal honlapjának nyitóoldala

Forrás: <http://bereg-rda.gov.ua/> (2018. október 22.)

4. Beregszász polgármesteri hivatalának hivatalos weboldalán¹² magyar és ukrán nyelvi váltó található. A weblap ukrán nyelvű változatánál jóval több tartalom érhető el (2. kép).¹³ A magyar nyelvű változaton általános információk olvashatók: megtalálható magyar nyelven a városi tanács személyi összetétele, Beregszász városának története, testvérvárosainak a listája, továbbá a közérdekű információkhoz való hozzáférés menetéről hozott határozat,¹⁴ valamint a közérdekű információ igényléséhez szükséges űrlap.¹⁵ A lakoságnak szóló tájékoztatók, felhívások

¹⁰ Берегівська районна державна адміністрація: <http://bereg-rda.gov.ua/> (Дата звернення: 2018.10.22.).

¹¹ Weboldal: <https://www.facebook.com/bereg-rda/> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

¹² Берегівська міська рада: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/index.php/hu/> (Дата звернення: 2018.10.22.).

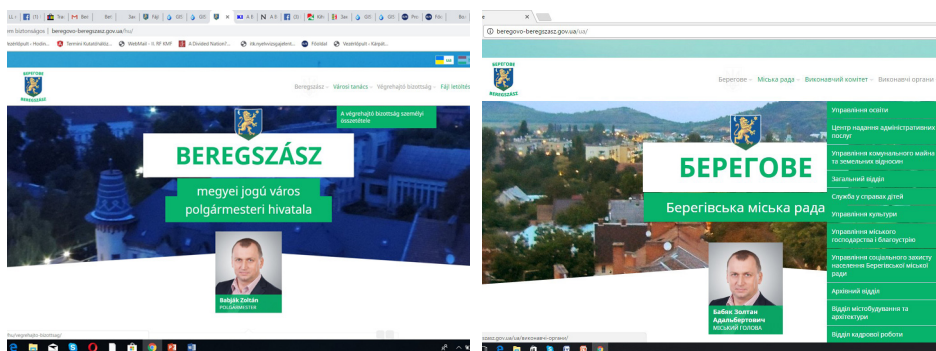
¹³ Берегівська міська рада: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/index.php/ua/> (Дата звернення: 2018.10.22.).

¹⁴ Берегівська міська рада: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/index.php/hu/kzrdek-informci-vlaszok-a-krelemekre> (Дата звернення: 2018.10.22.).

¹⁵ Берегівська міська рада: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/index.php/hu/kzrdek-informci-minta-rlapok-az-informci-krelemekhez> (Дата звернення: 2018.10.22.).

csak ukrán nyelven érhetőek el.¹⁶ A honlapra feltöltött határozatok fejléce kétnyelvű, a határozat szövege azonban kizárólag ukrán nyelven olvasható.¹⁷ Beregszász polgármesterének, Babják Zoltánnak hivatalos Facebook-oldalán¹⁸ ennek ellenére a közérdekű közlemények, hírek, tájékoztatók, felhívások kivétel nélkül ukrán és magyar nyelven is megjelennek. Az állampolgárok kérdéseire, hozzászólásaira érkezett válaszok az állampolgár által választott nyelven történik.

2. kép. Beregszász város hivatalos honlapjának magyar és ukrán nyelvű nyitóoldala

Forrás: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/hu/>; <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/ua/> (2018. október 22.)

5. A beregszászi járási önkormányzatok többségének nincs önálló honlapja, ugyanakkor járási szinten létezik egy hivatalos gyűjtőhonlap¹⁹, melyen a Beregszászi Járási Tanács közérdekű hírei, információ mellett a járáshoz tartozó helyi önkormányzatokról szóló információkkal is megismerkedhet(ne) a böngésző.²⁰ A honlap *A Beregszászi Járási Tanács hivatalos honlapja* címet viseli. Az oldal ukrán és magyar nyelvi váltóval is rendelkezik, tehát elméletben az államnyelv mellett a helyi regionális nyelven is elérhetőek a különböző tartalmak. A gyakorlatban sajnos ez nem fedi a valóságot, sokszor nem található a magyar fordítás. Például a Beregszászi Járási Tanács ügyfélfogadási rendje, valamint a 2015. január 15-én hozott ezzel kapcsolatos rendelete csak államnyelven van közzétéve,²¹ de ugyancsak kizárólag ukrán nyelven érhetőek el a járási tanács állandó bizottságai

¹⁶ Берегівська міська рада: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/index.php/ua/zastupniki-miskogolovi-3> (Дата звернення: 2018.10.22.).

¹⁷ Берегівська міська рада: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/index.php/ua/proekti-regulyatornikh-aktiv> (Дата звернення: 2018.10.22.).

¹⁸ Weboldal: <https://www.facebook.com/BabjakZoltan23/> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

¹⁹ A honlap elérhető az alábbi linken: <http://beregvidek.uz.ua/> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

²⁰ A dolgozat írásának idején a honlap nem elérhető.

²¹ Weboldal: <http://beregvidek.uz.ua/files/%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BE.pdf> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

üléseinek jegyzőkönyvei is.²² A tanács ülésének napirendi pontjai egyes esetekben az államnyelv mellett magyar nyelven²³ is elérhető, ugyanakkor akad példa csak ukrán nyelven²⁴ közzétett rendeletre is. A honlap főoldalán születésnap, névnap-i köszöntők, részvétnyilvánítások is olvashatóak: valamelyik ukrán és magyar nyelven is, valamelyik csak ukrán nyelven, azt azonban, hogy milyen logika alapján fordítják le egyiket, míg a másikat nem, nem lehet kikövetkeztetni.

A honlapon elérhetőek a járási tanács határozatai is. A 2012-es nyelvtörvény gyakorlati alkalmazásáról szóló határozat elfogadásáig, valamint maga a nyelvtörvénnyel kapcsolatos határozat csak ukrán nyelven olvasható,²⁵ ezt követően azonban néhány határozat az államnyelv mellett magyar nyelven is közzé lett téve.²⁶ A 2015 második félévének munkatervében a harmadik negyedévben beiktatták a 2012-es nyelvtörvény által előírt intézkedések végrehajtását a járás oktatási és kulturális intézményeiben, azonban kitételként megjegyezték, hogy akkor kerül napirendre, ha a járási tanács magyar képviselői munkamegbeszélésen meghatározzák azon elsődleges feladatokat, melyek megoldásra várnak a nyelvtörvény végrehajtásával kapcsolatban.²⁷ Az ezt követő ülések határozataiban, jegyzőkönyvében nincs szó a nyelvtörvény végrehajtásáról. A magyar nyelvű határozatok mellett határozati tervezetek is elérhetőek magyar nyelven.²⁸

A járási tanács által közzétett hírek, információk folyamatosan frissülnek, ugyanakkor ez nem mondható el a falusi önkormányzatok oldalairól. Mindegyik önkormányzati oldal felépítése azonos. A vizsgálat során azoknak az önkormányzatoknak az oldalait néztem meg, melyek területén a magyar anyanyelvűek aránya eléri a nyelvtörvényben előírt 10%-os határt. A honlapon 12 különböző információ érhető (lenne) el a helyi önkormányzatok vonatkozásában, ez 29 önkormányzatnál 348 oldalt jelent, ha viszont még azt is figyelembe vesszük, hogy ukrán és magyar nyelvi váltó is van, ez a szám elméletileg megduplázódik. A gyakorlat azonban mást mutat. Az oldalak áttekintése után levonható az a következtetés,

²² Weboldal: http://beregvidek.uz.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=534&Itemid=1832&lang=hu (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

²³ Weboldal: [http://beregvidek.uz.ua/images/stories/A%20VII_%20%C3%B6sszeh%C3%ADv%C3%A1s%C3%BA%20j%C3%A1r%C3%A1si%20tan%C3%A1cs%203_%20\(soron%20k%C3%ADv%C3%BCli\)%20%C3%BCl%C3%A9sszak%C3%A1nak%20%C3%B6sszeh%C3%ADv%C3%A1s%C3%A1r%C3%B3l_001.jpg](http://beregvidek.uz.ua/images/stories/A%20VII_%20%C3%B6sszeh%C3%ADv%C3%A1s%C3%BA%20j%C3%A1r%C3%A1si%20tan%C3%A1cs%203_%20(soron%20k%C3%ADv%C3%BCli)%20%C3%BCl%C3%A9sszak%C3%A1nak%20%C3%B6sszeh%C3%ADv%C3%A1s%C3%A1r%C3%B3l_001.jpg) (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

²⁴ Weboldal: [http://beregvidek.uz.ua/images/stories/Rozpor%20skluk%20cherhovoi%20ses%20VI-ho%20skluk%20\(1\)_001.jpg](http://beregvidek.uz.ua/images/stories/Rozpor%20skluk%20cherhovoi%20ses%20VI-ho%20skluk%20(1)_001.jpg) (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

²⁵ Weboldal: http://beregvidek.uz.ua/files/9-%D1%82%D0%B0%20%D1%81%D0%B5%D1%81-%D1%96%D1%8F/rish_5_realiz_movnoi_polituku.pdf (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

²⁶ Weboldal: http://beregvidek.uz.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=540&Itemid=1839&lang=hu (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

²⁷ Weboldal: http://beregvidek.uz.ua/files/rish_463_plan_robotu_radu_II_pivriccha_2015_hun.pdf (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

²⁸ Weboldal: http://beregvidek.uz.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=441&Itemid=1730&lang=hu (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

hogy a beregszászi járási önkormányzatok hivatalos oldalai nem karban tartottak, a tartalmakat nem frissítik, a nyelvi váltók csak szimbolikusak, ugyanis ukrán és magyar is nyelven is megjelenő szövegek csak minimálisan találhatóak. A vizsgálat során nyert adatokat az 1. táblázat szemlélteti.

1. táblázat. A beregszászi járási önkormányzatok internetes oldalain található tartalmak nyelvi megoszlása (2018. október)

Az elérhető tartalmak megnevezése ²⁹	Ukrán nyelvű oldal	Magyar nyelvű oldal	Ukrán és magyar nyelvű oldal
A település bemutatása	15	7	2
Tanácselnök deklarációja ³⁰	7	-	-
A tanács vezetése ³¹	13	-	-
Állandó bizottság ³²	24	-	-
Képviselő-testület	29	-	-
Végrehajtó bizottság	29	-	-
Tanácsi határozatok	24	-	-
Intézmények	8	3	-
Ügyfélfogadás rendje	15	-	2
Szabályozási dokumentumok	12	-	-
Szociális-gazdasági fejlesztés	1	-	-
Turizmus	6	-	-
Összesen	183	10	4

Forrás: saját szerkesztés

Az 1. táblázatból láthatjuk, a legtöbb tartalom csak államnyelven jelenik meg (183). Csak magyar nyelvű szövegek 7 település bemutatásnál, valamint 3 önkormányzatnak az intézményeit bemutató aloldalakon olvashatók. A 348 oldalból mindössze 4 alkalommal érhető el az információ ukrán és magyar nyelven egyaránt, 151 oldalon pedig semmilyen tartalom nem jelenik meg egyik nyelven sem.

A gyűjtőhonlap aloldalainak vizsgálata arra is lehetőséget adott, hogy megnézzem: milyen nyelven teszik közzé határozataikat az önkormányzatok. Mint az 1. táblázatból is látható, 26 önkormányzatnak legalább egy határozata elérhető az interneten, azonban kivétel nélkül csak ukrán nyelven.³³

²⁹ Ugyanolyan formában szerepel a tartalom megnevezése, mint ahogy a honlapon olvasható.

³⁰ Az önkormányzat polgármesterének vagyonbevallása.

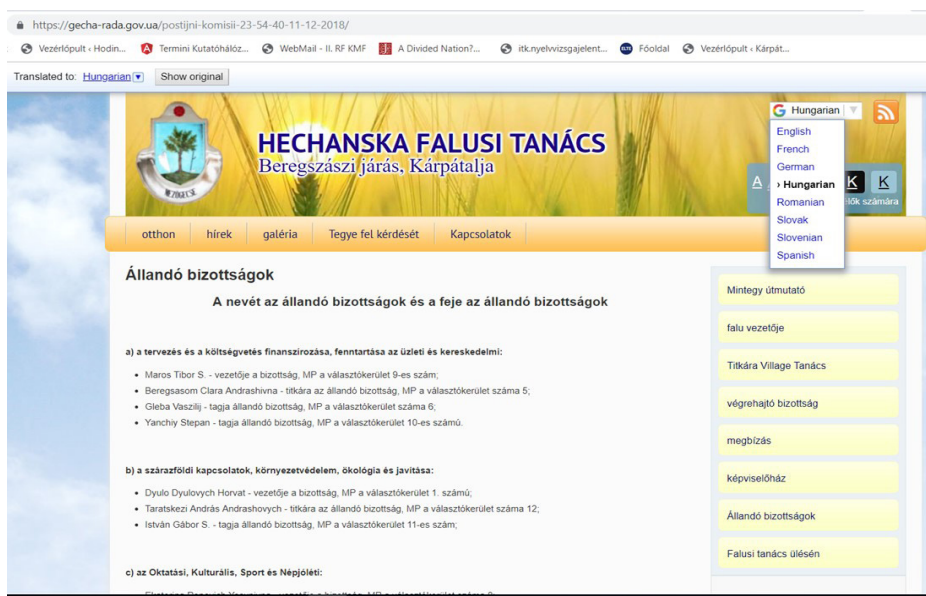
³¹ Az önkormányzati hivatal vezetésének személyi összetétele.

³² A végrehajtó bizottság mellett működő tanácsadói és véleményező szerv személyi összetétele.

³³ Valószínűsíthető, hogy sokkal több határozatot hoz egy-egy falusi önkormányzat végrehajtó tanácsa, mint amennyit a honlapra feltöltenek.

A Beregszászi Járási Tanács honlapján érhető el a legtöbb magyar nyelvű tartalom. Ugyanakkor megállapítható, hogy a magyar nyelv használata nem következetes, hisz gyakran előfordul, hogy az egyik ülésen hozott határozatokat magyar nyelven is közzéteszik, a következő tanácsi ülés határozatai csak ukrán nyelven érhetőek el, míg az azt követő ülés határozatai ismét olvashatók magyar nyelven. Elviekben a közérdekű információ kérvényezésének formanyomtatványa letölthető, azonban a linkre kattintva nem jelenik meg az űrlap.³⁴

3. kép. A Mezőgecsei Községi Tanács hivatalos honlapjának „magyar nyelvű” változata

Forrás: <https://gecha-rada.gov.ua/> (2018. október 22.)

Országos szinten is létezik egy gyűjtőoldal,³⁵ ahol az összes ukrán önkormányzat legfőbb adatait tekintheti meg ukrán és orosz nyelven a böngésző: elérhetőség, lakosság száma, az önkormányzat/hivatal vezetője, hivatalos honlap linkje stb. Nem rendelkezik mindegyik önkormányzat országosan nyilvántartott hivatalos weboldallal: a Beregszászi járás 30 falusi polgármesteri hivatalából 18-nak van (például a Mezőgecsei,³⁶ Nagyberegi,³⁷ Nagymuzsalyi³⁸ Községi Tanácsoknak). A honlapok hasonló stílusúak, felépítésükben találhatóak kisebb-nagyobb eltérések. Ezek az oldalak csak ukrán nyelvűek, ugyanakkor van egy beágyazott

³⁴ Weboldal: <http://46.107.226.4/beregvidek/files/Forma%20zapitu.pdf> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

³⁵ Rada.info: <https://rada.info/> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).

³⁶ Гечанська сільська рада: <https://gecha-rada.gov.ua/> (Дата звернення: 2018.10.22.).

³⁷ Великоберезька сільська рада: <https://velykoberezka-rada.gov.ua/> (Utolsó letöltés: 2018.10.22.).

³⁸ Мужіївська сільська рада: <http://muzhievo.rada.org.ua/> (Дата звернення: 2018.10.22.).

Google-fordító, ahol a böngésző választhat, hogy a weboldal angol, francia, német, magyar, román, szlovák, szlovén vagy spanyol nyelvű online fordítását kívánja-e megtekinteni (3. kép).

6. Az internet napjainkban sokak számára már a mindennapi élet szerves részévé vált, hisz leghatékonyabban és leggyorsabban a világháló segítségével juttathatjuk el a különböző információkat az emberek felé. Kutatásomban azt vizsgáltam, hogy a beregszászi járási közigazgatási egységek hivatalai követik-e a trendeket, rendelkeznek-e hivatalos weblapokkal, s ha igen, mindezt milyen tartalommal, milyen nyelven teszik. A hivatalos honlap vizsgálata során szerzett adatok alapján a 2012-es nyelvtörvény azon rendelkezésének, miszerint a határozatokat az adott terület regionális nyelvén is közzé kell tenni, ha nem is teljes mértékben, csak a Beregszászi Járási Tanács tett eleget.

FELHASZNÁLT IRODALOM ÉS FORRÁSOK

Szakirodalom

1. CSERNICKÓ ISTVÁN: Új nyelvtörvény Ukrajnában: a lehetősége tárháza vagy politikai szemfényvesztés. In Gróf Annamária–N. Császi Ildikó–Sztók Szilvia (szerk.): *Sokszínű nyelvészet – nyelvi sokszínűség a 21. század elején. Írások Kolláth Anna tiszteletére*. Budapest –Alsóőr, Tinta Könyvkiadó–UMIZ–Imre Samu Nyelvi Intézet, 2014, 84–95.
2. CSERNICKÓ ISTVÁN–FEDINEC CSILLA (a): Nyelvpolitika határon: a 2012-es ukrain nyelvtörvény elő- és utóéletéről. In Márku Anita–Hires-László Kornélia (szerk.): *Nyelvoktatás, kényelvűség, nyelvi tájkép. Tanulmányok a Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont kutatásaiból*. Ungvár, Atdor-Shark, 2015, 206–238.
3. CSERNICKÓ ISTVÁN–FEDINEC CSILLA (b): *Nyelvpolitika Ukrajnában, 2015 március. Magyar Nyelvőr*, 2015, 139. évf. 2. sz. 145–156.
4. MOLNÁR JÓZSEF–MOLNÁR D. ISTVÁN: *Kárpátalja népessége és magyarsága a népszámlálási és népmozgalmi adatok tükrében*. KMPSZ Tankönyv- és Taneszköztanácsa, Beregszász, 2005
5. TÓTH MIHÁLY–CSERNICKÓ ISTVÁN: *Tudományos-gyakorlati kommentár Ukrajnának az állami nyelvpolitika alapjairól szóló törvényéhez*. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2014

Internetes források

1. «Знати, щоб діяти», інформаційний портал. http://access-info.org.ua/news/na_skilli_miski_radi_chernivetskoji_ta_zakarpatskoji_oblastej_projshli_perevirku_na_dostupnist_gromadjanam/ (Utolsó letöltés: 2018. október 22.).
2. Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont: <http://hodinkaintezet.uz.ua/nem-tartalom-hanem-forma-elmlesztelte-az-alkotmanybirosag-2012-es-nyelvtorvenyt/> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
3. Kárpátalja.ma hírportál: http://www.karpatalja.ma/karpatalja/nezopont/az-ukran-nyelvtorveny-ervenytelenitese-megszuntette-a-kisebbségi-anyanyelvhasznalat-jogat-a-gyakorlatban/?fbclid=IwAR2py1mbXp-85z_Uzlu_xj67z8OPDE51wZKZgSkL-JCe0o3B_g6zUfdTgZM (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
4. Nyelv és Tudomány: <http://www.nyest.hu/hirek/nyelv-hasznalat-a-gyakorlatban> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
5. Önkormányzás: <http://www.onkormanyzas.sk/figyelo113.html> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)

6. Rada.info: <https://rada.info/> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
7. Weboldal: <http://46.107.226.4/beregvidek/files/Forma%20zapisu.pdf> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
8. Weboldal: <http://beregvidek.uz.ua/> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
9. Weboldal: <http://beregvidek.uz.ua/files/%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BE.pdf> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
10. Weboldal: http://beregvidek.uz.ua/files/9-%D1%82%D0%B0%20%D1%81%D0%B5%D1%81%D1%96%D1%8F/rish_5_realiz_movnoi_polituku.pdf (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
11. Weboldal: http://beregvidek.uz.ua/files/rish_463_plan_robotu_radu_II_pivriccha_2015_hun.pdf (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
12. Weboldal: [http://beregvidek.uz.ua/images/stories/Rozpor%20skluk%20cherhovoi%20ses%20VI-ho%20skluk%20\(1\)_001.jpg](http://beregvidek.uz.ua/images/stories/Rozpor%20skluk%20cherhovoi%20ses%20VI-ho%20skluk%20(1)_001.jpg) (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
13. Weboldal: http://beregvidek.uz.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=534&Itemid=1832&lang=hu (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
14. Weboldal: http://beregvidek.uz.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=540&Itemid=1839&lang=hu (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
15. Weboldal: http://beregvidek.uz.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=441&Itemid=1730&lang=hu (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
16. Weboldal: http://www.kmmi.org.ua/news?menu_id=2&ar_id=506 (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
17. Weboldal: <https://www.facebook.com/BabjakZoltan23/> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
18. Weboldal: <https://www.facebook.com/beregrda/> (Utolsó letöltés: 2018. október 22.)
19. Берегівська міська рада: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/index.php/hu/> (Дата звернення: 2018. 10. 22.)
20. Берегівська міська рада: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/index.php/ua/> (Дата звернення: 2018. 10. 22.)
21. Берегівська міська рада: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/index.php/hu/kzrdek-informci/vlaszok-a-krelemekre> (Дата звернення: 2018.10.22.)
22. Берегівська міська рада: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/index.php/hu/kzrdek-informci/minta-rlapok-az-informci-krelemekhez> (Дата звернення: 2018.10.22.)
23. Берегівська міська рада: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/index.php/ua/zastupniki-miskogogolovi-3> (Дата звернення: 2018.10.22.)
24. Берегівська міська рада: <http://beregovo-beregszasz.gov.ua/index.php/ua/proekti-regulyatornikh-aktiv> (Дата звернення: 2018.10.22.)
25. Берегівська районна державна адміністрація: <http://bereg-rda.gov.ua/> (Дата звернення: 2018.10.22.)
26. Великоберезька сільська рада: <https://velykoberezka-rada.gov.ua/> (Utolsó letöltés: 2018.10.22.)
27. Гечанська сільська рада: <https://gecha-rada.gov.ua/> (Дата звернення: 2018.10.22.)
28. Закарпатська обласна рада: <http://zakarpat-rada.gov.ua/zakarpatya/adm-ter-podil/> (Дата звернення: 2018.10.22.)
29. Закон України Про засади державної мовної політики. Документ 5029-17. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5029-17> (Дата звернення: 2018.10.22.)
30. Мужіївська сільська рада: <http://muzhievo.rada.org.ua/> (Дата звернення: 2018.10.22.)
31. Про доступ до публічної інформації. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (Дата звернення: 2018.10.22.)
32. Центру політичних студій та аналітики. <http://www.cpsa.org.ua/analytika/> (Дата звернення: 2018.10.22.)

Л 67 **LIMES.** Науковий вісник Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ. 2020/Випуск VII/Том 2. Редакційна колегія: Ільдико Орос (головний редактор), Мелінда Орбан та Олександр Добош (відповідальні редактори) [та ін.] – Берегове–Ужгород: ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ – ТОВ «РІК-У», 2020. – 288 с. (угорською, українською та англійською мовами)

ISSN 2411-4081

Науковий вісник «LIMES» засновано у 2014 році та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ. У науковому віснику публікуються наукові статті викладачів та студентів Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ, а також дослідження українських та іноземних учених угорською, українською та англійською мовами. Цей том об'єднує праці з історії, етнографії, мовознавства, педагогіки та соціальної географії.

УДК 001.89(058)

Наукове періодичне видання

LIMES

Науковий вісник

Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ

2020 р.

Випуск VII

Том 2

**Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №20762-10562Р від 08.05.2014 р.**

*Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ
(протокол №1 від 10.02.2020 р.)*

Головний редактор:

Льдіко Орос, кандидат педагогічних наук (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

Відповідальні редактори:

Мелінда Орбан та Олександр Добош (видавничий відділ, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

Редакційна колегія:

Адальберт Бовді, доктор фізико-математичних наук, професор (кафедра математики та інформатики, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Адальберт Рац, доктор філософії з природничих наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Бейла Надь, кандидат біологічних наук, доцент (кафедра біології та хімії, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Віра Протопова, доктор біологічних наук, професор (кафедра біології та хімії, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Емьовке Бергхауер-Олас, доктор філософії з галузі соціальні та поведінкові науки (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Золтан Кормочі, доктор філософії з галузі філологічні науки (відділення угорської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Золтан-Шандор Варга, доктор біологічних наук, професор-емерит (кафедра еволюційної зоології та біології людини, Дебреценський університет), Ібоя Самборовскі-Нодь, кандидат історичних наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Лона Лехнер, доктор філософії з галузі філологічні науки (відділення англійської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Йосип Молнар, кандидат географічних наук (кафедра географії та туризму, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Катерина Дудич, доктор філософії з галузі філологічні науки (відділення угорської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Лорант-Денеши Давід, забілітований доктор у галузі «регіональні науки», професор (Інститут економіки та розвитку регіонів, Університет ім. Святого Іштвана), Маргарета Кейс, кандидат історичних наук (відділення угорської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Марія Ген, кандидат біологічних наук, забілітований доктор у галузі «науки про довкілля» (кафедра ботаніки, Університет ім. Святого Іштвана), Олександр Бергхауер, кандидат географічних наук (кафедра географії та туризму, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Олена Біда, доктор педагогічних наук, професор (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Роберт Бачо, доктор економічних наук, професор (кафедра обліку і аудиту, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Тетяна Чонка, кандидат філологічних наук (відділення української філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Томаш Врabelь, кандидат філологічних наук, доцент (відділення англійської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Юдіта Павлович, кандидат педагогічних наук (відділення української філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Юрій Жиуц, доктор технічних наук, професор (кафедра математики та інформатики, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Юрій Чотарі, кандидат історичних наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

Відповідальний за випуск:

Василь Брензович, кандидат історичних наук (Благодійний фонд за ЗУІ)

ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: Мелінда Орбан та Олександр Добош

ВЕРСТКА: Вікторія Товтін

КОРЕКТУРА: Льдіко Гріца-Варцаба, Олександр Кордонець та Томаш Врabelь

ДИЗАЙН ОБКЛАДКИ: Ласло Веждед

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр «Опаці Чер Янош» при ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ*

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Друк наукового вісника здійснено за підтримки уряду Угорщини.

Засновник: Благодійний фонд Закарпатського угорського педагогічного інституту (від 2016 року Благодійний фонд За Закарпатський угорський інститут)

Видавництво: **Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ** (адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua) *Статут «Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ» (Затверджено протоколом загальних зборів Благодійного фонду За ЗУІ, протокол №1 від 09.12.2019р., прийнято Загальними зборами ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ, протокол №2 від 11.11.2019р., зареєстровано Центром надання адміністративних послуг Берегівської міської ради, 12.12.2019р.) та ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88000. Електронна пошта: print@rik.com.ua) *Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року**

Поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

Шрифт «Times New Roman». Папір офсетний, щільністю 80 г/м².
Ум. друк. арк. 23,4. Формат 70x100/16. Замовл. № 2285. Тираж 300.